

Seznam příloh

- Příloha I. – Rozhovor s respondenty: Isabela
- Příloha II. - Soubor připravených otázek k rozhovoru

Příloha I. – Rozhovor s respondenty: Isabela

Nejprve začneme od obecných otázek:

Kolik ti je let?

To přeci víš, je mi 23.

Máš vlastního sourozence? Jaký s ním máš vztah?

Vlastního nemám.

Máš nevlastního sourozence? Jaký s ním máš vztah?

Mám celkem tři nevlastí sourozence, Zbyňkovi je třicet a táta ho měl z předchozího vztahu. Nemám k němu žádný vztah, nikdy jsem se s ním nějak extra nevidala, máma mi o něm ani nic neříkala a když ho potkám, tak je dost často mimo, protože hodně chlastá a hulí. Pak mám ještě dva sourozence od mámy, Deboře je 12 a je pěkně rozmazlená, když se narodila, tak ji máma upřednostňovala přede mnou, což fakt nechápu. Potom se jim narodil ještě Damián, tomu jsou čtyři roky a už takhle malej je strejda mých dvou dětí. Ten je rozmazlenej ještě víc než Debora, máma s Petrem (její manžel) mu dají všechno. Na návštěvách u babičky (z matky strany) se chová, jak kdyby mu to tam patřilo, bere mým dětem hračky, ničí je a to mě pěkně štve. Mohla bych ti tu povídat hodiny jaká je matky výchova a jaká ve skutečnosti je.

Jaká teda je tvoje máma, jak se projevuje její chování?

Moje máma vždycky byla ta, co chtěla mít doma pořádek a řád. A když to tak nebylo, tak řvala, dokázala ji vytočit i úplná pitomost. Chtěla mít velkou rodinu a to byl její velkej sen, za kterým si stála. Proto taky tátovi všechno odpouštěla. Když mi nacházela nové tatínky, o který jsem občas ani nestála, tak na ně měla fakt velký nároky. Muselo být doma všechno do puntíku. Máma měla vždycky precizně naklizené a chtěla to i po mně, což bylo hrozný. Místo chození ven s kamarády, jsem musela doma uklízet. Když bych ti měla vyprávět o její výchově mých sourozenců, tak těm by dala všechno. Dokonce donutila svého manžela, ať chodí do dvou prací, aby měli všechno. Za to, když já jsem byla v pubertě, tak jsem si musela všechno zasloužit. To ségra s bráchou vůbec nemusí, všechno jim dají na zlatém podnose.

Jaké povolání vykonává tvoje máma?

Moje máma byla vždycky prodavačka, v tomhle oboru se i vyučila u nás na učňáku. Akorát za celý život vystřídala obchody, první pracovala v obuvi, kde jí to šlo asi nejvíc. Taky tam

vydržela dlouho. Potom pracovala nějak dobu v trafice, papírnictví a teď aktuálně pracuje v květinářství. Vázat kytky jí vždycky šlo a nejsem si jistá, jestli si na to nedělala nějaký kurz.

A co tvůj táta, jaké povolání vykonával a čím je vyučený?

Táta byl vyučený taky u nás na učňáku v oboru automechanik. To mu zůstalo, nejprve pracoval v jedné firmě a teď dělá jako OSVČ.

Následují otázky, týkající se situace před rozvodem:

Kde jsi žila před rozvodem tvých rodičů?

Žili jsme v bytě 3+1 tady ve městě, měli jsme byt v pronájmu.

Popiš vaši rodinnou situaci před rozvodem? (jak jste bydleli, jak probíhal běžný den, jaké byly vztahy v rodině,...)

Jak už jsem říkala byt jsme měli 3+1, kde jsme měla svůj pokoj, což bylo super. Akorát máma ho vždycky chtěla mít k obrazu svému, tak jako všechno. Naštěstí jsme bydleli na sídlišti, kde bylo všechno kousek. Od hřiště, školky až po malej obchod a tak. To hřiště bylo nejlepší, tam jsem si vždycky našla kamarády hned. Běžný den si moc nepamatuju, ale vždycky to bylo tak, že máma chtěla, aby všechno šlapalo jak hodinky. Já i táta.

Kdo ti řekl, že se rodiče budou rozvádět?

Rodiče mi to neřekli, myslela jsem si, že se něco děje, ale nevěděla jsem co.

Vysvětlili ti rodiče, proč se rozvádí?

Počkej, jenom půjdu někoho pozdravit.. Byl tam Vlád'a a Honza, jak jsem ti o něm minule říkala, že jsem je potkala.

Jojo, vím, ale pojď se zase vrátit k rozhovoru. Ptala jsem se, jestli ti rodiče vysvětlili, proč se rozvádí?

Máma měla svoji verzi o tom, jak je otec špatnej a nemá nás rád. Ze začátku jsem tomu věřila, až do doby než od nás odešel. Poslední věc, kterou si pamatuju je, jak sedím v chodbě opřená o zeď, máma v pokoji brečí a táta odchází s kufrem se slovy, že mě má rád. Později jsem pochopila, že máma měla tu svojí verzi a vyslechla si i tu od táty.

Jaká byla tátova verze? A jak bys vlastně popsala tvého tátu?

Tátova verze byla taková, že si sice našel jinou ženu, ale bylo to proto, že máma ho neustále doma sekýrovala, pořád mu dávala nějaký úkoly a nedalo se to vydržet. Teď už ho chápu, máma mi v pubertě dělala to samý. Jinak táta byl vždycky takový flegmatik, nikdy nebyl pro rodinu, stačil mu brácha a jiné dítě už nechtěl. Hlavně nechtěl mít všechno nalajnovaný jako máma.

Teď přijde ta hlavní část otázek, týkající se doby rozvodu:

Kolik ti bylo, když se rodiče rozváděli?

Bylo mi 9 let.

Měla ses komu svěřit, když se rodiče rozváděli?

Nejlepší vztah v rodině jsem vždycky měla a mám s babičkou, což je máma mámy. Babička je zlatej člověk, když potřebuju tak mě vyslechne, občas půjčí peníze, když nevyjdeme a tak. Párkrát jsem u ní i bydlela, když se to s mámou nedalo vydržet, hlavně na učňáku. A když jsme rekonstruovali byt, tak nás tam vzala všechny čtyři. Jsem za to ráda, ale nějak se nám teď rozchází názory ohledně výchovy mojich dětí, asi je to věkem.

Jaká byla atmosféra v rodině při rozvodu?

Hrozná, rodiče se často hádali, hlavně máma tátu pořád zpovídala, kde byl a proč tam byl. Vůbec ho nenechala v klidu dýchat. Řešila jenom jeho úlety, a i když mu tvrdila, že mu to odpustila, tak to nebyla pravda. Vlastně jsem vyrůstala jenom v hádkách a křiku, což doufám, že moje děti nikdy nezažijou.

Další část otázek je týkající se doby po rozvodu:

Cítla jsi vinu za rozvod ty sama?

Ne, sobě jsem vinu nikdy nedávala.

Dávala jsi vinu za rozvod některému z rodičů?

Nejprve tátovi, ale potom jsem si uvědomila, že za to mohli oba. Jako vím, že táta si našel jinou ženskou, což je prostě špatně. Ale s mámou se prostě nedá vyjít a vydržet. Nechápu, jak to zvládá Petr (matčín současný manžel).

U koho jsi po rozvodu žila?

Zůstala jsem po rozvodu u mámy, protože táta o mně moc zájem neměl.

Jak se změnil tvůj život po rozvodu rodičů?

Myslíš, že ten Vláš se na mě taky kouká? Já bych řekla, že jo... minule mi říkal, že mě vždycky chtěl. Jak to může říct, když mám Pepu (přítel respondentky) a ještě dvě děti, fakt nechápu..

Pojďme se držet tématu, toto vyřešíme potom. Ptala jsem se, jak se ti změnil život po rozvodu tvých rodičů?

Máma se mi snažila najít náhradní tatínky, ale nějak jí to nevycházelo.

Změnila se ekonomická situace po rozvodu uvnitř tvé rodiny?

Máma dělala vždycky prodavačku, takže finance v rodině nic moc. Ale snažila se mi dopřát vždycky všechno, než přišla na svět ségra a potom i brácha. To už jsem šla na druhou kolej.

Platil druhý rodič řádně výživné?

Jojo, někdy se trochu zpozdil, ale máma mu pohrozila soudem a pak to doplatil.

Jak jsi říkala, že se ti máma snažila najít nové tatínky, jak to probíhalo?

Máma měla během mého dospívání celkem 4 partnery. První byl skvělejší chlap, pro rodinu, pracovitejší, měla jsem ho ráda, často si se mnou hrával, ale později na mámu právě opakovaně vztáhl ruku a tak to skončilo. Druhého jsem moc neznala, jezdil kamionem a tak se s mámou vídal pouze ve večerních hodinách, když už jsem spala. Řekla bych, že to nebyl vážný vztah. Třetí byl skvělejší, toho jsem měla taky moc ráda, ale s mámou byli moc rozdílní, a tak se také neustále hádali, kvůli tomu se také rozešli. Brala jsem ho jako svého tátu a když se s mámou rozešli, dost mě to trápilo. Máma mi po rozchodu zakazovala se s ním stýkat. Čtvrtý byl asi ze všech nejlepší, chlap do pohody, pracovitý, rodinný typ, byl ale o 11 let mladší než máma a snažil se mě vychovávat. Ze začátku jsme byli kamarádi, ale později si ho máma obrátila k obrazu svému a začal být stejně výbušný, neklidný a tak dále. Nedělalo to dobrotu, poté jsem každé výčitky poslouchala dvakrát jednou od mámy a podruhé od něj. Poté se narodila má sestra a já šla na druhou kolej, ale od té doby jako bych za vše, co se děje, mohla já. Nikdo mi nenaslouchal, tak jsem vyrůstala spíš z důvěry kamarádů než rodiny.

A co tvůj táta, našel si novou partnerku?

Když se od nás táta odstěhoval, žil nějakou dobu sám. Potom si našel partnerku, kterou si k sobě nastěhoval. Vyhovovalo mu to, že měla už děti velký a nemusel se tak o žádné starat. Dokonce se spolu i vzali. Největší šok pro tátu byl ten, když pak zjistil, že mu nasekala za zády milionové dluhy. Pak byl několik let sám, než potkal přítelkyni, která byla o 8 let mladší, ale skončilo to rychle, protože ona chtěla svatbu a děti a táta už nechtěl. Poslední přítelkyně byla ta, se kterou podváděl mámu, ale ta mu to vrátila a tak jejich vztah taky nevyšel. Teď žije sám, má pronajatej byt 1+1 u nás ve městě.

Poslední část otázek se týká současnosti:

Myslíš si, že má rozvod rodičů vliv na tvoje vztahy?

Jo, má, veliké. Vyrůstat v rozvedené rodině není nic jednoduchého. Máma se mi neustále snažila najít náhradního tátu, ale bohužel jí to vůbec nevycházelo. Vyrůstala jsem neustále v hádkách, křiku. Později, když už jsem měla vlastní vztahy... byla jsem na prahu dospělosti, došlo i na psychické stavy a z těch mi pomohl můj přítel a otec mých dětí. Dodnes si ale namlouvám, že za vše můžu já a psychické stavy se mi vracejí.

Stýkáš se s rodičem, se kterým jsi nežil po rozvodu a jak často?

S tátou jsem se vídala jedenkrát maximálně dvakrát do roka. Tak tomu je dodnes. I když teď poslední dobou se vidíme častěji, kvůli mým dětem a taky proto že po několika letech žije sám. Akorát mě mrzí, že se mu vždycky musím ozvat já. Nějak si neuvědomil, že už je děda a měl by tu roli trochu plnit. Bojím se, že toho se od něj už nedočkám, nikdy pro tu rodinu nebyl.

Jak vycházíš se svojí matkou?

S mámou se vídám pravidelně, ale neplánovaně vždycky u babičky. Nedá se s ní vyjít, vždycky musí být všechno podle ní, jak už jsem říkala. Taky je pěkná drbna, nejde to jí nic říct, aniž by to vykecala. Chvilku jsem spolu v pohodě a pak se to zase něčím pokazí. Ani moje děti nehlídá, nelíbí se mi její výchova bráchy a ségry a moc ji nevěřím. Takže naše vztahy fungují tak, že měsíc dobrý a pak se zase pohádáme. Pak zase dobrý a tak pořád dokola.

Jak se rodiče vyjadřovali o sobě navzájem?

S tátou se o tom nebavíme a máma už má vlastní rodinu. Akorát se máma pořád drží té verze, jak jsem říkala po tom rozvodu, že byl táta ten špatnej.

Ovlivňuje tě rozvod rodičů i v současnosti?

Jo, hlavně v mém soukromém životě, po psychické stránce, nedokážu se ovládat, jsem hodně výbušná a hodně často se chovám tak, že mě samotnou to mrzí. Jsem frustrovaná a nevyrovnaná.

Myslíš si, že byl rozvod nutný nebo by to rodiče ještě nějak zvládli urovnat?

Byl, byli příliš rozdílný a pokavaď spolu neuměli ani normálně komunikovat, nemělo by to konce... Navíc když jeden z nich neumí ustupovat.

Jak vnímáš rozvod ty sama?

Rozvod... Podle mě by se lidi neměli brát, pokud si nejsou jisty, že jeden bez druhého nemůže žít. Rozhodně by se neměli brát kvůli dětem, jak to bývalo dříve. Dokonce si myslím, že je lepší mít v dnešní době nejdřív děti a potom teprve svatbu. Děti jsou radost ale i starost. Přináší spoustu nového do života obou lidí a musí řešit věci, který v životě neřešili. Když už děti mají a vše probíhá tak jak má, dokážou si jeden druhého vážit, vše dělat a řešit spolu, ať už v bohatství nebo v chudobě, v nemoci i ve zdraví.. když si budou oporou ve všem, co jim život přinese.. nikdy se nerozvedou. Důležitá je komunikace a tolerance. Těžko slovy popsat. Někdo se rozvádí kvůli maličkostem, protože ještě nezažili ty pravé starosti, jiný protože se jeden druhému nevěnuje a jsou si nevěrní, některé rozdělí návykové látky atd.. Podle mě rozvod je závažná věc a pokavaď se dva rozhodnou spolu žít dokonce života, mělo by to tak být.

Soubor připravených otázek k rozhovoru

Tyto otázky jsem měla předem připravené pro respondenty a pokládala jsem je v různém pořadí. Vzhledem k tomu, že se jednalo o metodu polo-strukturovaného rozhovoru, pokládala jsem respondentům i otázky doplňující.

a) Obecné

- Kolik ti je let?
- Máš vlastního sourozence? Jaký s ním máš vztah?
- Máš nevlastního sourozence? Jaký s ním máš vztah?
- Jaké povolání vykonává tvoje matka?
- Jaké povolání vykonává tvůj otec?

b) Před rozvodem

- Kde jsi žil/a před rozvodem tvých rodičů?
- Popiš vaší rodinnou situaci před rozvodem? (jak jste bydleli, jak probíhal běžný den, jaké byly vztahy v rodině,..)
- Vysvětlili ti rodiče, proč se rozvádí?
- Kdo ti řekl, že se budou rozvádět?

c) V období rozvodu

- Kolik ti bylo, když se rodiče rozváděli?
- Měl/a ses komu svěřit, když se rodiče rozváděli?
- Jaká byla atmosféra v rodině při rozvodu?

d) Po rozvodu

- Cítil jsi vinu za rozvod ty sám/sama?
- Dával/a jsi vinu za rozvod některému z rodičů?
- Jak se změnil tvůj život po rozvodu rodičů?
- U koho jsi po rozvodu žil/a?

- Změnila se ekonomická situace po rozvodu uvnitř tvé rodiny?
- Platil druhý rodič řádně výživné?
- Našla si tvoje máma nového partnera? Pokud ano, jak s ním vycházíš?
- Našel si tvůj táta novou partnerku? Pokud ano, jak s ní vycházíš?

e) Současnost

- Myslíš si, že má rozvod rodičů vliv na tvoje vztahy?
- Stýkáš se s rodičem, se kterým jsi nežil po rozvodu a jak často?
- Jak vycházíš se svojí matkou?
- Jak vycházíš se svým otcem?
- Jak se rodiče vyjadřovali o sobě navzájem?
- Ovlivňuje tě rozvod rodičů i v současnosti?
- Myslíš si, že byl rozvod nutný nebo by to rodiče ještě nějak zvládli urovnat?
- Jak vnímáš rozvod ty sám/sama?